ન્હાનાલાલ દલપતરામ કવિનાં છપાયેલાં પુસ્તકો

1. કેટલાંક કાવ્યો. કિં. ૦-૮-૦
   (હાલ મળતું નથી.)
2. વસન્તોત્સવ (એક લાંબું કાવ્ય.) કિં. ૦-૮-૦
3. કેટલાંક કાવ્યો, ભાગ ૨ જો. કિં. ૦-૮-૦
4. ઇન્દુકુમાર, અંક ૧ લો: લગ્ન. કિં. ૦-૧૨-૦
5. શ્રીમદ્ ભગવદ્‌ગીતાનું ભાષાન્તર, સમશ્લોકી, મૂળ સાથે. કિં. રૂ. ૧-૮-૦
6. ન્હાના ન્હાના રાસ. કિં. ૦-૮-૦
7. રાજરાજેન્દ્રને. (સચિત્ર-ઉંચા આર્ટ પેપર)
   ગુજરાતી કિં. રૂ. ૧-૦-૦; અંગ્રેજી ૧-૮-૦
   ચિત્ર વિના-આવા કાગળ કિં. ૦—૪—૦

છપાય છે: ડિસેંબરમાં બહાર પડશે

" જયા અને જયન્ત "

એક ત્રિઅંકી સંપૂર્ણ નાટક.

આ સૌ પુસ્તકો મળવાનું મુખ્ય ઠેકાણું:—

જીવનલાલ અમરશી મહેતા,

ધનાસૂથારની પોળ, અમદાવાદ.

ન્હાના ન્હાના રાસ

છાપી પ્રસિદ્ધ કર્ત્તા:—

ન્હાનાલાલ દલપતરામ કવિ

રાજકોટ.

મુખ્ય વેચનાર

જીવનલાલ અમરશી મહેતા

અમદાવાદ

કિંમત ચાર આના.

આવૃત્તિ ૨ જી. પ્રત ૧૫૦૦ સંવત ૧૯૭૦

આ 'સત્યપ્રકાશ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ' માં શા. પ્રેમચંદ નહાલચંદ
તથા ડાહ્યાભાઈ શંકરાભાઈ ગાંધીએ છાપ્યું, ખાડિયા–અમદાવાદ

આવો આવોને સખિઓ! આજ રસતાળી પાડી
કાંઈ ગજવો આપણી બ્હેન! આ ગુર્જરી વાડી.

હરિણી શી ચંચળ વાન, નાજુક ને નમણી.
ફૂલની કળી સમ સુકુમાર સૂરતની રમણી!
રૂપ છટા ભરી, સોહાગ તપે મુખ, સુઘડરા.
શામ વડોદરાની વેલ સરિખી એ ચતુરા!

રૂડી કેળવેલ બુદ્ધિવિશાલ સહુમજનુ ને શાણી,
ગુર્જર અમદાવાદની બ્હેન! ઘરરખુ એ ગૃહિણી!
નિર્ઝર ઝરના વિવિધ વિલાસરંગે રંગેલી
મુંબઈની મોહનરૂપ સખિ એ અલબેલી!

અમૃત શા મીઠા બોલ, પણ જ્ઞાને અધુરી,
એ કોકિલકંઠી નાર હાલારની મધુરી!

એ સુન્દર રસિક ઉદાર, સહુ ભગિની આવો,
ગુર્જર જનનીની જોડ કુંવરીઓ કહાવો.
જ્યાં સિંહણ નિજ સન્તાન ધવરાવે જાળે,
જ્યાં સાગર ઉછળે નીર મોતીની પાળે:

જ્યહાં પ્રેમભક્તિનાં ગાન ભક્તજને ગાયાં;
જ્યહાં સ્થળસ્થળમાં ઇતિહાસ શૂરના સોહાયા :

એ અદ્ભુત દેશની બાળ, સ્મરીને વીર સતી,
સૌરાષ્ટ્ર તણી સન્નાર ! પધારો ભાવવતી.

તેજસ્વી, મહંતાસન્ત, જગની લક્ષ્મી જશી.
આવોને કચ્છની કોર બેઠેલી યુવતિ ! હસી.

આવો આવોને સહિયર ! આજ રસટહુકે ગુંજો.
કાંઈ ગજવો ગમતે ગીત નિજ ગુર્જરી કુંજે.

આ તમ કાજે ભરી છાબ ગીતનાં ફૂલડાંની,
લ્યો સત્કારો રસબાળ ! એટલી મહેમાની.

છે મુજ કુલની એ રીત, નાતે શિખવી ભલી,
લ્યો, ચરણ ધરું હું, બ્હેન વીરની વીરપસલી.

જૂદે જૂદે સ્થલે વેરાયેલા ગરબા એકઠા કરી એક ન્હાની ગરબાવલિના રૂપમાં અપાય તો સંગીતરસિક સન્નારીઓને સગવડતા થાય એ વિચારથી આ સંગ્રહ છપાવ્યો છે. પૂર્વે છપાયેલા કે નહિ છપાયેલા, છૂટા જ રહેલા કે અન્ય કોઇ લાંબા કાવ્યના અંગભૂત થયેલા મ્હારા પચાસ રાસ આ ગરબાવલિમાં છે. એક ઇન્દુકુમાર અંક ૨ જામાંના રાસ આ સંગ્રહમાં લીધા નથી.

પાછળ ગીતોના જડ્યા તેટલા ઢાળ આપ્યા છે, પણ તેમાં યે ફેરફાર નથી, એમ નથી. ફૂલછોડમાં જેમ આંખ ચ્હડાવવામાં આવે છે તેમ ગરબીઓમાં પણ અનેક ઢાળનાં રસિક ગુંથણ ગુંથી શકાય છે; અને એવા પ્રયોગ આ સંગ્રહમાં ઘણા છે. કુંડળિયા ને છપ્પય જેવા છન્દો, તથા ભાતભાતની લોકપ્રિય ગરબીઓ બતાવે જ છે કે એક ગીતબન્ધમાં અનેક ગીતના ઢાળ સુરીતે મેળવવાથી રસિકતા વધે છે. સાખીઓને માટે પણ ફક્ત દોહરા જ નહિ, પણ દોહરા, સોરઠા, વસન્તતિલકા, અંડ હરિગીત યોજાયા છે.

અક્ષરમેળ છન્દો સંસ્કૃત પિંગલમાંથી, માત્રામેળ છન્દો વ્રજભાષામાંથી, 'ઉસ્તાદી' રાગ રાગણીઓ હિંદુસ્તાની દ્વારા સંગીત શાસ્ત્રમાંથી, અને ગઝલો ફારસીમાંથી; એમ જૂદા જૂદા મૂલમાંથી એ સહુ ગીતપ્રયોગોની સમૃદ્ધિ ગુજરાતીમાં આવી છે. ગુજરાત જ જેની જન્મભૂમિ એવા ગીતબન્ધોમાં તો ગરબા ગરબી ને રાસડા છે. ગુજરાતી ભાષાને ખોળે તે જન્મ્યા છે. અને માતા કરતાં બાલકો ઘણી વાર દીર્ઘાયુષ હોય છે ત્હેવું ત્હેમનું ભવિષ્ય ભાસે છે. સાદા નૃત્યના ઉત્સાહ ને ઉમંગ, તથા ગીતની હલક ને હીચ: એવા ચિરંજીવ અંશ એ ગીત-બન્ધમાં છે. રસિક જનોમાં ધીમું ધીમું ઢોલક પણ કોક સુન્દરી સાથે સાથે વગાડે છે. આમ સંગીતના ત્રણે અંગની સરસ ફૂલગૂંથણી ત્હેમનામાં છે. મહીં ગુર્જરી વાગ્દેવીનાં મૃદુતા માધુર્ય લાલિત્ય ને કવિતા બળનાં અનુપમ રસની રાસચક્રા ભાની રહે છે. પ્રભુ ત્હેને પવિત્ર ને પ્રેમળ રાખો!

ન્હાનાલાલ દલપતરામ કવિ

ન્હાના ન્હાના રાસ

૨

આમંત્રણ

આવો, સન્તો ! આવો, સન્તો !
રસકુંજે આવો, સન્તો !

રાસેશ્વરને પદ ઝમે ઝીણાં ઝીણાં ગીત:
નિર્મલ તેજઝીલાડમાં પાન કરીશું નિત્ય:

વ્હાલાં ! ઝીલશું, વ્હાલાં ! ઝીલશું.
ગીતલહરે વ્હાલાં ! ઝીલશું.

સ્નેહવેલના ફાલમાં હીંચશું ફિર હરખાઈ:
પ્રિયગુણગાનફૂલો ગૂંથી ધરશું પ્રિયપદ માંહિ:

પ્રિય સંગે, પ્રિય સંગે,
આનન્દીશું પ્રિય સંગે.

પ્રેમવાડીના ઝરણમાં ગીતીનીરે ન્હાઈ
રાસેશ્વરને પૂજતાં પ્રભુતા રૂહે પથરાઈ:

પ્રભુતામાં, પ્રભુતામાં,
જગ ભૂલશું રસપ્રભુતામાં.

૩

મ્હેનાં ! આવો

એક આંબો મ્હોરે મ્હારે આંગણે રે લોલ:
ઘેરગમ્ભીર ત્હેની ઘટા ઢળી રે લોલ:
    મ્હેનાં! આવો રસાળ એની છાંયડી રે લોલ.
એક આસોપાલવ મ્હારી વાડીમાં રે લોલ:
ઘેરગમ્ભીર ત્હેની છટા ઢળી રે લોલ:
    મ્હેનાં! આવો, હેતાળ એની છાંયડી રે લોલ.
એક વડલો ઉભો વનચોકમાં રે લોલ:
ઘેરગમ્ભીર ત્હેની જટા ઢળી રે લોલ:
    મ્હેનાં! આવો, વિશાલ એની છાંયડી રે લોલ.

૪

ભેદના પ્રશ્ન

મ્હેં તો કુંકુમે લીપ્યું મ્હારૂં આંગણું રે લોલ:
કોઈ ભેદુ આવો તો ભેદને ભાગું રે લોલ.
જ્ઞાની! સાધુ! આવો તો કહું વાતડી રે લોલ:
ઉભા રહો તો ઉઘાડું મ્હારી છાતડી રે લોલ.
કૃપાનાથે બ્રહ્માંડ એવું કાં કીધું રે લોલ?
આંખ આવડી, ને જગ તો મ્હોટું બધું રે લોલ.

ગામપાદર બેસી કાં બોલે મોરલા રે લોલ?
ચન્દ્ર સૂરજ સન્તાડે વદન કાં ભલા રે લોલ?

મહા બ્રહ્માંડ ક્ય્હારે ઘૂંઘટ ખોલશે રે લોલ?
ક્ય્હારે સચરાચર બ્રહ્મનીર ડોલશે રે લોલ?

આવો, સન્તો! તમ પગલે પાવન થવું રે લોલ:
પ્રાણરૂંધન્તા પ્રશ્ન પદે ડાલવું રે લોલ.

ખીલી વસન્ત, ડાળ લૂમખે લચી રે લોલ:
ટૂંકો આંખો, ને લાંબી દૃષ્ટિ કાં રચી રે લોલ?

છતાં શીળો અગ્નિની ઉપર ચાલવું રે લોલ:
ફૂલ ફૂલે તો ઘડીનું એ ફાલવું રે લોલ.

તેજ આવે, તો અર્ધ દિવસ આથમે રે લોલ:
જીવન જાગે, તો અર્ધ નીન્દમાં શમે રે લોલ.

મોરવરાગું અખંડ ચાપ ઇન્દ્રનું રે લોલ:
જોવું રોવું: સૌન્દર્ય એવું કાં બન્યું રે લોલ?

લોક કહે છે, પ્રભુના મીઠા બોલડા રે લોલ:
એક લીધા શું મુજથી અબોલડા રે લોલ?

તેજ અન્ધકાર મળી ગૂંથે દિનને રે લોલ:
હસવું રડવું: શું ઉભય રચે જીવનને રે લોલ?

મ્હને એટલું—ઓ! એટલું કહો કથી રે લોલ:
મીઠું અદીઠું હો સન્ત! કાં થતું નથી રે લોલ?

મ્હારા પ્રાણમાં

વ્હાલાં! વિરાજો મ્હારા પ્રાણમાં રે લોલ :
પ્રાણના પ્રકાશ છે પ્રફુલ્લ જો !
વ્હાલાં! વિરાજો મ્હારા પ્રાણમાં રે લોલ.

આશાનો જડેલ મ્હારો માંડવો રે લોલ :
ગૂંથ્યા સૌભાગ્ય કેરી વેલ જો !
વ્હાલાં! વિરાજો મ્હારા પ્રાણમાં રે લોલ.

આવો, પીયૂષ પાઉં ફેરનાં રે લોલ :
નેત્ર માંહિ આંજું રૂડાં તેજ જો !
વ્હાલાં! વિરાજો મ્હારા પ્રાણમાં રે લોલ.

પ્રેમનું ઘડાવું રૂડું પારણું રે લોલ :
શોભાના બન્ધાવું હું હિંડોલ જો !
વ્હાલાં! વિરાજો મ્હારા પ્રાણમાં રે લોલ.

પ્રભુની કરુણાકલા શાં આવજો રે લોલ :
હસજો કંઈ ઊંડાં ઊંડાં હાસ્ય જો !
વ્હાલાં! વિરાજો મ્હારા પ્રાણમાં રે લોલ.

૬

રાજકુમારીનું ગીત

નયન નયને રે, નયન નયને પધારો, રાજબાલ!
ઘેલાં નયણાં તલપે ત્હાં ઘડિક આવજો રે લોલ:
ભવન ભવને રે, ભવન ભવને ત્હમારાં, રાજબાલ!
ઊંડા આદેશ કિરણોમાં કહાવજો રે લોલ.

મધુર મધુર મુખડે હસો વિરલ તેજનાં હાસ:
હેરી હેરી હરખશું અધઉઘડયાં એ વિલાસ.
મ્હોરી વસન્તની વાડીઓ, હો જગલક્ષ્મિ!
કરે કોયલડી ટહુકાર, હો આવજો જગલક્ષ્મિ!

ધીમાં ધીમાં રે, ધીમાં ધીમાં પધારો, રાજબાલ!
ઘેલાં નયણાં તલપે ત્હાં ઘડિક આવજો રે લોલ.

અમીરંગી નિજ સાળુનો પાલવ જોતી રસાળ
ચાલી ચન્દનચોકમાં રસઅભિલાષુ બાળ.
વીણી ગુંથી ઉરની પ્રભા, હો મદભરિયાં!
લીધી કરકમલે વરમાળ, હો આંખડી મદભરિયાં!

એવાં અધીરાં રે, એવાં અધીરાં મ હોય, રાજબાલ!
ઊંડા આદેશ કિરણોમાં કૂહાવજો રે લોલ.

ઉગ્યાં, ઉગમણે વસો ઉગી પુનમ અખંડ :
અમૃતલેખિનીથી લખ્યો સ્નેહમન્ત્ર ઉરખંડ :

ધેરૂં ધેરૂં જરા ડોલતાં, હો રસદેવિ !
હવે પરવરશો ક્યહાં પરદેશ ? હો મીઠડાં રસદેવિ !

પ્રાણુતખ્તે રે, પ્રાણુતખ્તે પધારો, રાજબાલ !
ઘેલાં નયણાં તલપે ત્યહાં ઘડિક આવજ્ને રે લોલ :
ઘેલાં હઇડાં જલ્પે ત્યહાં કદિક આવજો રે લોલ.

૭

હૈયાનાં હેત

હૈયાનાં હેત વ્હેતી વાંસળી વાગી !
વાંસળી વાગી,
ને મ્હારી છાતડી જાગી :
દુનિયાના દંશ દેતી વાંસળી વાગી.
એનો ધેરો ટ્હૌકાર,
મ્હારા ઉરનો આધાર,
મ્હારો ઊંડો ઊંડો જાણે જીવનલલકાર :
દુનિયાના દંશ દેતી વાંસળી વાગી.
વાંસળી વાગી,
ને મ્હારી છાતડી જાગી:
હૈયાનાં હેત વ્હેતી વાંસળી વાગી !

૮

પ્રેમસરોવર

ભર્યું ભર્યું સરવર ઝૂલતું રે,
રમવાને ત્ય્હાં રૂડું ચાલ, મ્હારા વ્હાલમા !
કાંઠે ઉગ્યાં દેવફૂલડાં રે,
ત્હેની ગૂંથીશું વરમાળ, મ્હારા વ્હાલમા !
રૂડાં ફૂલ, રૂડલું સરોવરે રે,
રૂડલા અતિશય આપ, મ્હારા વ્હાલમા !
કુંજની કુસુમલ છાયમાં રે
ભૂલશું જગતપરિતાપ, મ્હારા વ્હાલમા !
આમી ઉપર પ્રભુની ઘટા રે,
નીચે નીતિની વેલ, મ્હારા વ્હાલમા !
પરિમલ પમરે છે પુણ્યનાં રે,
ઝૂલો મંહી અલબેલ, મ્હારા વ્હાલમા !
પીશું પરમ પદનાં અમી રે,
લેશું અમૂલખ લ્હાવ, મ્હારા વ્હાલમા !
જગત જૂવે ત્હારી વાટડી રે,
જીવનના જંત્ર જણાવ, મ્હારા વ્હાલમા !
કમળો હસે જલ ઝીલતાં રે,
નયનો હસે છે રસાળ, મ્હારા વ્હાલમા !
ઉડ ઉડ પ્રિયતમ ! ઉડને રે,
પ્રેમસરોવર ચાલ, મ્હારા વ્હાલગા !

વસન્તનાં કિરણ

૧

સન્ધ્યાના આભ કેરે કાંઠડે ઉઘાડી મીટ :
આશાની એક અલબેલડે ઉઘાડી મીટ.

જો ! જો ! પ્રકાશ કેરે પોપચે ઉઘાડી મીટ :
સૂર્યે ઉષાની વેલડી નીચે ઉઘાડી મીટ.

કિરણો હતાં તે કુસુમ ખીલિયાં ઉઘાડી મીટ :
હર્ષે એ હાસ્ય કોણે ઝીલિયાં, ઉઘાડી મીટ ?

૨

જો ! જો ! આનન્દની અધૂકડી ઉઘાડી મીટ :
સંસાર જાગે શતપાંખડી ઉઘાડી મીટ.

સંજીવન ભરી પિચકારીઓ, ઉઘાડી મીટ :
ફૂલડાંની ક્યારી કેરી ઝારીઓ, ઉઘાડી મીટ :

જગમાં વસન્ત રમણે ચ્હડી ઉઘાડી મીટ :
કહેશો ? એ કોને કોને ઉર અડી ઉઘાડી મીટ ?

૧૦

બોલે છે મોર

૧

બોલે છે મોર, બાલા ! બોલે છે મોર :
ત્હમારે બારણે બોલે છે મોર :
　　કોયલ કરે મદશોર :
　　　સ્હાંજે સુલોચના !
　　ત્હમારે બારણે બોલે છે મોર:
　　બોલે છે મોર, બાલા ! બોલે છે મોર.

૨

બોલે છે મોર, વ્હાલા ! બોલે છે મોર:
આપણે બારણે બોલે છે મોર :
　　કોયલ કરે કલશોર :
　　　આજે કલાધર
　　આપણે બારણે બોલે છે મોર:
　　બારણે બારણે બોલે છે મોર :
　　બોલે છે મોર, વ્હાલા ! બોલે છે મોર.

૧૧

સારસના શબ્દ

સન્ધ્યા ઉજાસ ભરી નમતી હતી, સખિ ! વૈશાખની :
મનોહારી સુશીતલ શાન્ત, હો સખિ ! વૈશાખની.

આવી ફરીને દિન મેદિની, સખિ ! વૈશાખની :
ઊભા રજનીને કાંઠડે એકાન્ત : હો સખિ ! વૈશાખની.

વનમાં વિરામતી વિભૂતિઓ, સખિ ! વૈશાખની :
નદી છવરાતી છાછરનીર : હો સખિ ! વૈશાખની.

નિર્મળ ઝૂકી નભની ઘટા, સખિ ! વૈશાખની :
જલે છાયા ડૂબેલી ગંભીર : હો સખિ ! વૈશાખની.

વાયુની લહરી થંભી હતી, સખિ ! વૈશાખની :
હતી થંભી હઇડા તણી આશ : હો સખિ ! વૈશાખની.

પોઢી'તી સાયંસમાધિમાં, સખિ ! વૈશાખની :
જડ ચેતન સૃષ્ટિની સુવાસ : હો સખિ ! વૈશાખની.

એવે એક સારસએલડી, સખિ ! વૈશાખની :
આવી ટહુકી અમારી પાર : હો સખિ ! વૈશાખની.

અને જાગી જગત રસચેતના, સખિ ! વૈશાખની :
રહી વરસી જ્યોત્સના કેરી ધાર : હો સખિ ! વૈશાખની.

૧૨

મ્હારૂં પારેવું

મ્હને પાછું આણીને પેલું આપો, રે પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું:
પેલી પુણ્યે હો! બાંધેલી પાંખ: પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું.

મણિફૂલ જેવી કલગી નચવતું, રે પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું:
લાવો મીઠી એ નેહ ભરી આંખ: પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું.

ભર્યું ભર્યું સરોવર ડોલે, રે પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું:
તીરે નમણી લજ્જામણીની વેલ, પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું.

ત્ય્હાંથી નીકળી મ્હેં રમવાને ધીર્યું, રે પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું:
મંહી સારસ ખેલતાં'તાં ખેલ: પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું.

જરા ચુંબ્યું—ન ચુંમ્યું ને ઉડયું, રે પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું:
ઉડયું ઊંડાં જ્ય્હાં ઉઘડે આકાશ: પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું.

લીધું રમવા તો એમ ન્હોય કરવું, રે પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું:
દીધો ડોલ, પછી ભાગવી ન આશ: પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું.

જોઇ મ્હેં તો સંસાર કેરી ઝાડી, રે પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું:
શોધ્યાં મન્દિર મઢી ને વનદેશ: પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું.

જોયાં પંખી પશુ જન દેવો, રે પ્રાણ, મ્હારૂં પારેવું:
નથી લાધ્યું, ન સુણ્યો યે સન્દેશ: પ્રાણ! મારૂં પારેવું.

મ્હારે સારી દિશાઓ ય સૂની, રે પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું:
સૂના સૂના અન્તરના આવાસ: પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું.

પાય લાગું, આણી ઘો મ્હને પાછું, રે પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું:
મારા આત્માનો એ તો ઉજાસ: પ્રાણ! મ્હારૂં પારેવું.

૧૩

પોઢોને

બાલ ! જરી પોઢોને, પોઢોને.
હાં રે ધીમું ધીમું ઝૂલો, નીંઝનારા !
હાં રે બાપુ હમણાં આવશે ત્હમારા :
હો બાલ ! જરી પોઢોને, પોઢોને.

હાં રે હૈયે વિરમોને માવડીને મીઠે;
હાં રે બાપુ આવશે ત્હમારા અણદીઠે :
હો બાલ ! જરી પોઢોને, પોઢોને.

હાં રે બાપુ આવશે ત્હમારા અધીરા,
હાં રે નમી ચૂમશે નિંદરતા વીરા :
હો બાલ ! જરી પોઢોને, પોઢોને.

હાં રે અમી રૂપલા ચાંદલિયો ય વરસે :
હાં રે ત્હાં તમ બાપુના શ્વેત શઢો દરસે :
હો બાલ ! જરી પોઢોને, પોઢોને.

૧૪

પોઢે છે

ફૂલ મ્હારૂં પોઢે છે, પોઢે છે.
હાં રે જરા ધીમી, હો બ્હેન ! જરા ધીમી,
હાં રે મહાસાગરની લહર રહો ઝઝૂમી :
હો ફૂલ મ્હારૂં પોઢે છે, પોઢે છે.

હાં રે લહરી બ્હેની! ધીરી તું ધીરી વાજે,
હાં રે ત્હારાં સાગરનાં ગાન ગભીર ગાજે :
હો ફૂલ મ્હારૂં પોઢે છે, પોઢે છે.
હાં રે ચારૂ ચન્દ્રને ચૂમીને આવી, બ્હેનાં!
હાં રે વરસ આથમતાં અમૃતાંશુ લ્હેનાં :
હો ફૂલ મ્હારૂં પોઢે છે, પોઢે છે.

૧૫

વીરાનાં વારણાં

ખમ્મા! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ :
મોંઘામૂલો છે મ્હારો વીર જો!
ખમ્મા! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.
એક તો સુહાગી ગગનચાંદલો રે લોલ :
બીજો સુહાગી મ્હારો વીર જો!
ખમ્મા! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.
રાજા તો વિરાજે રાજમન્દિરે રે લોલ :
પારણે વિરાજે મ્હારો વીર જો!
ખમ્મા! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.
ચંપો ખીલે છે ફૂલવાડીમાં રે લોલ :
કુલમાં ખીલે છે મ્હારો વીર જો!
ખમ્મા! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.
આંગણે ઉજાસ મ્હારે સૂર્યનો રે લોલ :
ઘરમાં ઉજાસ મ્હારો વીર જો!
ખમ્મા! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

એક તો આનન્દ મ્હારા ઉરનો રે લોલ :
બીજો આનન્દ મ્હારો વીર જો !
ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ
દેવે દીધી છે મ્હને માવડી રે લોલ :
માડીએ દીધો મ્હારો વીર જો !
ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

૧૬

બ્હેનના શણગાર

કેસરી કેવડો બ્હેનને માથે,
ઉજળો મોગરો બ્હેનને હાથે ;
હજારી ગોટા, ને ગુલાબી હાર :
બ્હેનને ધરાવશું એવા શણગાર.
કેવડે કેવડે ન્હાનેરા નખ :
બ્હેનના ખમશું આછેરા દુખ.
મોગરે મોગરે કુમળાં પાન :
બ્હેનનાં પામશું પુણ્યનાં દાન.
હજારી ગોટાના હજાર બાણ :
બ્હેનને દૂભવાની દેવની આણ.
ગુલાબપાંદડી ફોરે સુવાસ :
બ્હેનને હસવે એવો ઉજાસ.
ફૂલડે ફૂલડે મધની રેત:
બ્હેનને અંગ અંગ એવાં હેત.

૧૭

દૂધ

ગોરાં ઘીનાં ગાવડીનાં દૂધ :
મીઠાં અમીનાં માવડીનાં દૂધ.

વાછડી ધાવે ગાવડીનાં દૂધ :
બ્હેનડી ધાવે માવડીનાં દૂધ.

વગડે વગડે ગાવડીનાં દૂધ :
ઘરમાં ઘરમાં માવડીનાં દૂધ.

દેહને પાજો ગાવડીનાં દૂધ :
પ્રાણને પાજો માવડીનાં દૂધ.

૧૮

સુખદુ:ખ

દુ:ખસુખ આવે રે તે સ્હેજો :
માજીના ચરણકમલમાં રહેજો :
    દુ;ખસુખ આવે રે તે સ્હેજો.

સુખડાં તરતાં રે રૂડાં છે ;
દુ:ખડાં પાછળ રે ઊંડાં છે :
માજીના ઊંડારૂડા સન્દેશ
    દુ;ખસુખ આવે રે તે સ્હેજો.

મુખડાંની શોભા રે સુલભ છે :
દુઃખડાંના હેતુ રે ગહન છે :
માજના ગહનસુલભ આદેશ
દુઃખસુખ આવે રે તે સ્હેજો.

મા ! તુજ પ્રેમલ રે રચના છે ;
મા ! તુજ સદર્થે રે ઘટના છે :
મા ! તુજ સદર્થે પ્રેમલ નિવેશ
દુઃખસુખ આવે રે તે સ્હેશું :
મા ! તુજ ચરણકમલમાં રહેશું :
દુઃખસુખ આવે તે **મા** ! સ્હેશું.

૧૯

શીયળ

સખિ ! સુણજો મુખોલ આ રસાળો,
શીયળને સંભાળો, સંભાળો :
સખિ ! સતિઓનો શબ્દ રઢિયાળો,
શીયળને સંભાળો, સંભાળો :
સખિ ! જીવનનો મંત્ર મરમાળો,
શીયળને સંભાળો, સંભાળો.

ઓ રસતરસ્યાં બાલ ! રસની રીત ન ભૂલશો ;
પ્રભુએ બાંધી પાળ રસસાગરની પુણ્યથી.

સખિ ! પ્રભુતાના દૈવી નિયમ ભાળો,
શીયળને સંભાળો, સંભાળો.

સખિ ! રસની પવિત્રતા નિહાળો,
શીયળને સંભાળો, સંભાળો :
સખિ ! પ્રેમની અખંડ માઝા પાળો,
શીયળને સંભાળો, સંભાળો.

વનમાં વરસે મેહ, ઘામ ધખે વૈશાખના ;
નિત્ય વધારે નેહ સારસડાંની બેલડી.

સખિ ! આત્માનાં આંગણું ય વાળો,
શીયળને સંભાળો સંભાળો.
સખિ ! દેહના કલંકી મોહ ટાળો,
શીયળને સંભાળો, સંભાળો :
સખિ ! સોહાગ સ્વામીનો રૂપાળો,
શીયળને સંભાળો, સંભાળો.

માંડી મનનો મ્હેલ, જીવના સિંહાસન કરી,
પધરાવી અલબેલ સ્વામીને સત્કારજે.

સખિ ! કુલ કેરી કીર્તિને ઉજાળો,
શીયળને સંભાળો, સંભાળો :
સખિ ! સીતા ને રામનાં છો બાળો,
શીયળને સંભાળો. સંભાળો :
સખિ ! સ્નેહસુધા પાઈ પી ઉછાળો,
શીયળને સંભાળો, સંભાળો.

વન

ઉગ્યો સૂરજ જો ! લીલૂડા વનમાં રે,
ઉગ્યો ઉગ્યો સરવર ગિરિવરને તટે.
જાગ્યાં ઘોર ઘટામાંનાં પંખેરૂ રે,
જાગ્યાં જાગ્યાં મેના પોપટ મોરલા.
ધણ લઇ ચાલ્યા વનમાં બાલ ગોવાળો રે,
ગાયો જઇ ચારશે રે આઘી સીમમાં.
આંબાની મંજરીઓ ખાતી કોયલ રે
વસન્તની વાંસલડી સરિખી બોલશે.
–મા છોડીશ તું આજે ત્હારી વેણુ રે,
પ્રભુનાં ગીત વનવનથી વળી ત્હને વધાવશે.

વૈશાખે વંટોળ ઉન્હાઘખ વાશે રે,
ધુળનાં વાદળ રચશે વનના વાયરા.
બળતાં કિરણોના વરસાદ વરસશે રે,
બળશે ધરતી, બળશે પ્રાણી, પાંદડાં.
વિયોગ શો કંઇ ધોમ ધખે આકાશે રે,
સૂકવશે સૃષ્ટિ, રસ આંબે સીંચશે.
કડવી લીમડિયોની મીઠી છાયા રે
થાકેલા ગોવાળનો થાક ઉતારશે.
–સંકોરી લે પાલવ ત્હારો ઉડતો રે,
વસન્તના પાલવની લીઝુંત જો ! ઘડી.

નમતો પ્હોર થશે ને સૂરજ નમશે રે,
વાદળિયા સરવરમાં લહરો આવશે.
પોઢયા રાયકા આળસ મરડી ઉઠશે રે,
ફુડીને વગાડશે ચતરંગ વાંસળી.
આઘી આઘી ખોમાં ચરતી ગાયો રે
વાંસલડી સુણી ઉભશે, ને વળી આવશે.
—જો ! જો ! ઘેરા ભવયમુનાત્તટ રમતા રે
અનહદ રે વગાડે ગોવિન્દ વાંસળી.
સુણુ, સ્હમજ, આચર એ ગીતના ભેદો રે,
પશુથી યે પામર શું આપણુ માનવી?

૨૧

ગોવાલણી

ડૂબે સૂર્ય ધીમે ધીમે ગોવાલણી રે લોલ !
નમે તારા લૂમે ઝૂમે, ગોવાલણી રે લોલ !
ત્હમારાં અમૃત સમાં મ્હેંડાં, ગોવાલણી રે લોલ !
ત્હમારાં ચન્દ્ર સમાં હૈડાં, ગોવાલણી રે લોલ !
ધાડી ઝાડીઓનાં ઝુંડો, ગોવાલણી રે લોલ !
ત્હમારો રાગ ફડયો ઉંડો, ગોવાલણી રે લોલ !
તેજ આંખમાં પૂરાયું, ગોવાલણી રે લોલ !
મ્હને મધુરૂં શું પાયું, ગોવાલણી રે લોલ !

૨૨

વીરાંગના

સખિ ! મ્હારા વીરના ઝંડા જો ! ઊંચા આકાશમાં રે.
સખિ ! મ્હારા પાલવની કોર શેષ સાથે છે જો !
સખિ ! મ્હારી આંખડીમાં કોટિ કોટિ ભાનુ તપે રે.
સખિ ! મ્હારી નણદલનો વીર મ્હારે માથે છે જો !
  રસે ભરી રાજબાલ, ત્હો ય હું તો વીરાંગના રે.

સખિ ! મ્હારા ઓઢણાની ભાત કાંઇ યમની ગૂંથી રે,
સખિ ! મ્હારી છાયામાં ઝેર લીલું છાજે છે જો !
સખિ ! મ્હારી કાન્તિ માંહિ જોગણીનાં ખપ્પર ઝીલે રે.
સખિ ! મ્હારાં કંકણોમાં પ્રલયગીત ગાજે છે જો !
  રસે ભરી રાજબાલ, ત્હો ય હું તો વીરાંગના રે.

સખિ ! મ્હારા નાથની શમશેર કાંઈ હસે ઝૂલે રે,
સખિ ! મ્હારી તેજલી કટાર તેજ પાએ છે જો !
સખિ ! મ્હારા વીરના સામંત મ્હેલે ઘૂમે ઝૂમે રે,
સખિ ! મ્હારી સહિયરનાં શસ્ત્ર હીંચ લાગે છે જો !
  રસે ભરી રાજબાલ, ત્હો ય હું તો વીરાંગના રે.

મોગરાની વેલ

મોગરાની વેલ મ્હારી લૂમે ને ઝૂમે :
ખીલ્યાં ગોરાં ગોરાં ફૂલ,
મ્હારી લૂમે ને ઝૂમે.

ભમરો આવ્યો ને બેઠો, અડકી ને ઉડયો
લાગ્યા ભમરાના કાળા ડાઘ,
મ્હારી લૂમે ને ઝૂમે.

ચન્દ્રે લ્હોયા, ને કાંઈ સૂર્યે યે ધોયા :
ધોયા મ્હેં નયણાંને ધાર,
મ્હારી લૂમે ને ઝૂમે.

લ્હોયા લ્હોવાય નહીં, ધોયા ધોવાય નહીં :
કાળા ભમરાના કાળા ડાઘ,
મ્હારી લૂમે ને ઝૂમે.

જોગી પધાર્યા ભેખધારી કો કારમા :
છાંટયાં મન્ત્રીને જોગનીર
મ્હારી લૂમે ને ઝૂમે.

નિર્મળાં ધોવાયાં મારાં ગોરાં ગોરાં ફૂલડાં :
વાસના કંઈ પુણ્યની પમરાય
મ્હારી લૂમે ને ઝૂમે.

૩૩

મો·લો

પુરનો મોરલો, હો રાજ!
પુરમાં થનગન થનગન નાચે
પુરનો મોરલો, હો રાજ!
પુરનો મોરલો, હો રાજ!

સુખની શેરીઓ, હો રાજ!
આંગણું થનગન થનગન નાચે
સુખનો મોરલો, હો રાજ!
પુરનો મોરલો, હો રાજ!

ફૂલની વાડીઓ, હો રાજ!
ફૂલડે થનગન થનગન નાચે
ફૂલનો મોરલો હો રાજ!
પુરનો મોરલો હો રાજ!

રસનાં સરોવરો, હો રાજ!
રસભર થનગન થનગન નાચે
રસનો મોરલો, હો રાજ!
પુરનો મોરલો, હો રાજ!

૨૫

અલી કોયલડી !

ઊંચા આકાશ, ઉંચી વાદળી, અલી કોયલડી !
કાંઇ ઊંચા ત્હારા નિવાસ :
મીઠડું ટૂહોકજે રે અલી કોયલડી !

વાજે વસન્તની વાંસળી, અલી કોયલડી !
કાંઇ જામે રસિકના રાસ :
મીઠડું ટૂહૌકજે રે અલી કોયલડી !

હઇડે મ્હારે હતું ગીતડું, અલી કોયલડી !
એ તો ગાયું ત્હેં આજે અમોલ :
મીઠડું ટૂહૌકજે રે અલી કોયલડી !

ઉરમાં મ્હારે એક મોરલી, અલી કોયલડી !
બોલી કાલા ઘેલા ત્હેના બોલ :
મીઠડું ટૂહૌકજે રે અલી કોયલડી !

બોલી ઘેલા ઘેલા મદબોલ,
બોલી કાલા કાલા બ્રહ્મબોલ
મીઠડું ટૂહૌકજે રે અલી કોયલડી !

૨૬

વસન્ત લ્યો !

રાજ ! કોઈ વસન્ત લ્યો, વસન્ત લ્યો :
ધાં રે મ્હારી ક્યારીમાં મ્હેક મ્હેક મ્હેકી :
હો રાજ ! કોઇ વસન્ત લ્યો, વસન્ત લ્યો.

રાજ ! વીણી કળીઓ મ્હેં નેત્રમાં ઉઘાડી :
ધાં રે મ્હારે હઇડે લલાટે વધાવી :
હો રાજ ! કોઇ વસન્ત લ્યો, વસન્ત લ્યો.

રાજ ! દેવ દેવી સોહાગ લેવા આવે :
ધાં રે મીઠી સ્નેહની બંસરી બજાવે :
હો રાજ ! કોઇ વસન્ત લ્યો, વસન્ત લ્યો.

૨૭

વસન્તગીત

કોયલડી ! ત્હારી મોરલી લલિત બ્હેનાં ! છેડી જજે !
ધીંગે-નમે તું બ્હેન ! આંબલિયાને ડાળ જો !
કોયલડી ! ત્હારી મોરલી લલિત બ્હેનાં ! છેડી જજે !

રંગ્યાં દિશાચિર વિધુની વિશુદ્ધિરંગે,
અર્ચા પ્રભાની અરચી દિનને દિનેશે :
નવગન્ધકોષ કંઇ ગન્ધવતી ઉઘાડે :
ઉઘાડીને ઘૂંઘટ ગાવ, વસન્ત સખિ ! પધારે.
કોયલડી ! ત્હારી વેણુથી વસન્ત દેવી સત્કારજે !

૨

કોયલડી ! ત્હારા વનમાં પ્રભાત આજ ઊંડા ઉગે,
સોનારૂપાની મંહી રમતી રેખ અનન્ત જો !
લાંબી શિશિર તણી રજની વીરી ! આજ ડૂબી જતી,
સાત્ત્વિક પ્રકાશને પગલે પધારે વસન્ત જો !

કોયલડી ! ત્હારી વેણુમાં વસન્ત દેવી સત્કારજે !

૩

આછેરી પીંછીથી બ્રહ્માંડતીર્થ આલેખિયાં,
ઘૂમે પ્રશસ્ત તટે મન્દાકિનીનાં નીર જો !
સુરોઅસુરોની મેદની અખંડ ત્ય્હાં રાસે રમે,
નૃત્યનેતા અમીમોરલી હલકે સુધીર જો !
પદતાલી ભવ્ય ધમકે મહાગંભીર જો !

કોયલડી ! ત્હારી વેણુથી અનેરી વેણુ વાગે ત્યહાં :
કોયલડી ! સહુ વેણુના વિલોલ શબ્દ જાગે ત્યહાં.

૪

ફૂલડાંની આંખોમાં વસન્ત ! કાંઈ આંજ્યું ત્હમે,
આંજો જાદુગર આંજણુ એ મુજ નેન જો !

મ્હેકતુ,
મ્હેકાવતું,
પ્રાણને ચેતાવતું,
વિરલ સૌન્દર્યે કદિક તે ભાસતું,
પ્રિયનયનની કાન્તિમાં સ્થિર વાસતું,
સ્નેહના સોહાગ સમ સપ્રભ યશસ્વી વિલાસતું.

ફૂલડાંને ફૂલડાંને પગલે વસન્ત ! પધારજો !
આવ્યાં વને તો દેવિ ! આવજો માનવ દેશ જો !
ચાંદા સૂરજ કેરી જ્યોતિ પામરીએ પરિમલે,
આપી જજો એ દેવપરિમલના આદેશ જો !
આવો, વસન્ત ! પ્રાણઆંગણનાં આભ અમે વાળી લીધાં.

૫

કોયલડી ! મ્હારે બારણે હો બ્હેન ! કાલ બોલી જજે !
કાલે મ્હારે ઘેર પ્રભુજીનાં વરદાન જો !
કાલે મ્હારે ઘેર વસન્ત દેવી મહેમાનજો !
કોયલડી ! ત્હારી મોરલીનાં વીંધ બ્હેન ! ખોલી જજે !
વીંધે વીંધે તે વહે વ્હાલમ કેરાં વેણુ જો !
વીંધે વીંધે તે કહે વ્હાલમ કેરાં કહેણ જો !
કોયલડી ! મ્હારે બારણે વસન્તમંત્ર બોલી જજે !

૨૮

વેણુ

અજબ કો વેણુ વાગી, વેણુ વાગી.
હું તો આજ્ઞી નીંદરમંથી જાગી, સખિ !
મ્હારા મનની મહેમાની માગી,
અજબ કો વેણુ વાગી, વેણુ વાગી.

હીરદોરની હિંડોલદોરી ડોલી, સખિ!
લોક લોકના કલ્લોલબોલ બોલી,
  અજબ કો વેણુ વાગી, વેણુ વાગી.

વેરે ટહુકે અજાયાં નેત્ર નમણાં, સખિ!
સર્યાં સહિયર! સલૂણાં મ્હારાં શમણાં:
  અજબ કો વેણુ વાગી, વેણુ વાગી.

ધીમી ધીમી અમીની છલક આવી, સખિ!
મીઠી મલકે મ્હને એકલી હસાવી:
  અજબ કો વેણુ વાગી, વેણુ વાગી.

૨૧

ઝીણા ઝીણા મેહ

ઝીણા ઝરમર વરસે મેહ,
    ભીંજે મ્હારી ચુંદડલી:
  એવો નીતરે કોમારનો નેહ,
    ભીંજે મ્હારી ચુંદડલી. ધ્રુવ.

આજે ઝમે ને ઝરે ચન્દ્રની ચન્દ્રિકા,
    ભીંજે રસિક કોઇ બાલા રે:
ભીંજે સખી, ભીંજે શરદ અલબેલડી,
    ભીંજે મ્હારા હૈયાની માલા:
  હો! ભીંજે મ્હારી ચુંદડલી.

વનમાં પપૈયો પેલો પિયુ પિયુ બોલે,
ટહુકે મયૂર કેરી વેણાં રે :
ટમ ટમ ટમ ટમ વાદળી ટમકે,
ટમકે મ્હારા નાથનાં નેણાં :
હો ! ભીંજે મ્હારી ચુંદડલી.

આનન્દકન્દ ડોલે સુન્દરીના વૃન્દ, ને
મીઠા મૃદંગ પડછન્દા રે :
મન્દ મન્દ હેરે મીટડી મયંકની,
હેરો મ્હારા મધુરરસચન્દા !
હો ! ભીંજે મ્હારી ચુંદડલી.

૩૦

વેણુ

આકાશ ઉંમું ધરી ઉદયાચળ થાળમાં ;
આકાશે નાંખ્યું મ્હેં વેણુ :
વેણુ મ્હારૂં નન્દવાણું રે.

પ્રારબ્ધ આવ્યું ભરી ફૂલડાંની છાબડી :
ફૂલડાંનું નાંખ્યું મ્હેં વેણુ :
વેણુ મ્હારૂં નન્દવાણું રે.

ઉતરી વિધાત્રી લઇ કુંકુમકંકાવટી :
કુંકુમનું નાંખ્યું મ્હેં વેણુ :
વેણુ મ્હારૂં નન્દવાણું રે.

દેવી પધાર્યાં, હતી રસમીની આંખડી ;
રસ કેરૂં નાંખ્યું મ્હેં વેણુ :
વેણુ મ્હારૂં નન્દવાણું રે.

વેણુ નન્દવાણું, સૌભાગ્ય નન્દવાણું ;
મ્હારૂં એક અદ્વિતીય વેણુ :
વેણુ મ્હારૂં નન્દવાણું રે.

૩૧

દંશ

હાં રે મ્હને ઝેરી નાગોએ ડંખ દીધા,
હો સન્ત ! હાવાં કેમે ઉતારશો એ ઝેર ?
હાં રે મ્હને ઘેરી સચોટ બાણુ વીંધ્યાં,
હો સન્ત ! ઘાવ ઉરના રૂઝાવશો શી પેર ?

ઉંચી ઉંચી તારલી એ મીટ માંડી મટકે,
સન્તાય મ્હારી પાંપણુ વિશે દિનરેન :
રહી રહી ઝીણું ઝીણું હો સન્ત ! ખટકે,
અંજાય મ્હારાં લોચન વિશે મદરેન.

ડોલે પેલી કમલિની જલ કેરી હેલે,
વસન્તજલે એવો ડોલે ફૂલપ્રાણુ :
મધુપ ખૂણે ગુંજે, પરાગ ઢળે વેલે,
અખંડ ક્યહારે રેલે એવી રસલ્હાણુ ?

લળી લળી આસોપાલવ કેરી ડાળી,
ઉપર કોયલ ટહૂકા કરે મધુરોય :
તની એક ઇક્ષુના દંડ સમી બાળી,
નજર ! કેમ કાળી ગોરંભે ભરરોય ?

૩૨

પાણીડાં

ભર્યાં ભર્યાં સરોવર માંય રે
પાણિડાં હેલે ચ્હડ્યાં, હેલે ચ્હડ્યાં :
મહા વાયુ તોફાન કેરા વાય રે,
પાણિડાં હેલે ચ્હડ્યાં, હેલે ચ્હડ્યાં :
મીઠાં વારિ સખિ ! એટલાં ડ્હોળાય રે,
પાણિડાં હેલે ચ્હડ્યાં, હેલે ચ્હડ્યાં.

ઘૂમે મહાજલ, તરંગ પ્રચંડ ડોલે,
ઘેરે રવે ગહન નીર અનેરૂં બોલે.

એક ચાંદરણું આભમાં લ્હેરાય રે,
પાણિડાં હેલે ચ્હડ્યાં, હેલે ચ્હડ્યાં :
એક પોયણું ખીલે ખીલે બંડાય રે,
પાણિડાં હેલે ચ્હડ્યાં, હેલે ચ્હડ્યાં :
એક દીવડો દીપે દીપે મીંચાય રે,
પાણિડાં હેલે ચ્હડ્યાં, હેલે ચ્હડ્યાં.

પૂર્વે ઉગી પરમ ઉજ્જ્વલ ચન્દ્રલેખા,
ને ઉર્મિ ઉર્મિ પર રાસનું નૃત્ય માંડી
પાડી જલે અમૃતપાદની તેજરેખા.

આછી–આછેરી આભલાંની છાય રે,
પાણિડાં હેલે ચ્હડયાં, હેલે ચ્હડ્યાં:
ઝીણુ–ઝીણેરી ચન્દની સુહાય રે,
પાણિડાં હેલે ચ્હડયાં, હેલે ચ્હડ્યાં:
એવાં વ્હાલાંનાં સ્વપ્ન આવે જાય રે,
પાણિડાં હેલે ચ્હડયાં, હેલે ચ્હડ્યાં.

સન્ધ્યા સમે અવનીના પટ ફોડી ફોડી
જેવી ફૂટે તિમિરની વિભુ મોજમાલા:
ન્હેવા સરોવર તણા તટ તોડી તોડી
તોફાની મસ્ત જલના ઉછળે ઉછાળા.

મહા પૂર એ ન પાળમાં પૂરાય રે,
પાણિડાં હેલે ચ્હડયાં, હેલે ચ્હડ્યાં:
ન્હો ય માઝા ન સાગરે મૂકાય રે,
પાણિડાં હેલે ચ્હડયાં, હેલે ચ્હડ્યાં:
મ્હારા હૈયાના સરોવર મંઝ રે
પાણિડાં હેલે ચ્હડયાં, હેલે ચ્હડ્યાં.

૩૩

હૈયાનું હોડલું

હો ! ઝોલે ચ્હડયું મ્હારૂં હૈયાનું હોડલું !
હો નાથ ! ક્‌હેશો ?
હો નાથ ! ક્ય્હારે ?
ઝોલે ચ્હડયું મ્હારૂં હૈયાનું હોડલું !
હો ! ઝોલે ચ્હડયું મ્હારૂં હૈયાનું હોડલું !

ઘૂમતાં તોફાનો શમાવો :
હો નાથ ! ક્ય્હારે ?
હો નાથ ! ક્‌હેશો ?
ઝોલે ચ્હડયું મ્હારૂં હૈયાનું હોડલું !
હો ! ઝોલે ચ્હડયું મ્હારૂં હૈયાનું હોડલું !

જલની સીમાઓ બતાવો :
તલની ગુફાથી બચાવો :
હો નાથ ! ક્ય્હારે ?
હો નાથ ! ક્‌હેશો ?
ઝોલે ચ્હડયું મ્હારૂં હૈયાનું હોડલું !
હો ! ઝોલે ચ્હડયું મ્હારૂં હૈયાનું હોડલું !

શઢ તો સફરના ચ્હડાવો :
ઉર્મિએ ઉર્મિલા ઝુલાવો :
જલધિના રાસ એ જમાવો :
હો નાથ ! ક્ય્હારે ?
હો નાથ ! ક્હેશો ?
ઝોલે ચ્હડયું મ્હારૂં હૈયાનું હોડલું !
હો ! ઝોલે ચ્હડયું મ્હારૂં હૈયાનું હોડલું !

૩૪

અબોલડા

બાર બાર વર્ષના અબોલડા રે;
વ્હાલાંના બોલો બોલાય :
આજ વ્હાલાંના બોલો બોલાય:
ભાગ્યા અબોલડા રે.

બાર બાર વર્ષના અબોલડા રે;
વ્હાલાંના ઝુલે ઝુલાય :
આજ વ્હાલાંના ઝુલે ઝુલાય :
ભાગ્યા અબોલડા રે.

બાર બાર વર્ષના અબોલડા રે ;
રસ કેરાં કુંકુમ ઘોળાય :
આજ રસ કેરાં કુંકુમ ઘોળાય :
ભાગ્યા અબોલડા રે.

બાર બાર વર્ષના અબોલડા રે;
આંખોમાં આંખો ઢોળાય:
આજ આંખોમાં આંખો ઢોળાય:
ભાગ્યા અબોલડા રે.

બાર બાર વર્ષના અબોલડા રે;
સ્નેહનાં ગીતો ગવાય:
આજ સ્નેહનાં ગીતો ગવાય:
ભાગ્યા અબોલડા રે.

બાર બાર વર્ષના અબોલડા રે;
સ્નેહથી સ્નેહી પોષાય:
આજ સ્નેહથી સ્નેહી પોષાય:
ભાગ્યા અબોલડા રે.

બાર બાર વર્ષના અબોલડા રે;
લજ્જાના પડદા ચીરાય:
આજ લજ્જાના પડદા ચીરાય:
ભાગ્યા અબોલડા રે.

બાર બાર વર્ષના અબોલડા રે;
હૈયાંમાં હૈયાં સમાય:
આજ હૈયાંમાં હૈયાં સમાય:
ભાગ્યા અબોલડા રે.

માયા ઉતારી

આવ્યો આષાઢ, આઠ આભલાં છવાયાં;
આંસુડે ચીર સૌ ભીંજાયાં :
સુહાગી દેવ !
એવાં શાં આળ રાજ ! માયા ઉતારી ?

ચન્દા ને સૂર્ય મ્હારાં જ્યહાં સદા સમાણા,
આંખોના તેજ એ હોલાણું :
સુહાગી દેવ !
એવાં શાં આળ રાજ ! માયા ઉતારી ?

પૃથ્વીનાં પુણ્ય જ્યહાં પ્રકાશતાં મ્હેં દીઠાં.
આત્મામૃત ઓસર્યાં એ મીઠાં :
સુહાગી દેવ !
એવાં શાં આળ રાજ ! માયા ઉતારી ?

વિશ્વના વિલાસ જે ભ્રકુટિમાં વિરાજે,
નાચે ન નેણુ એક આજે :
સુહાગી દેવ !
એવાં શાં આળ રાજ ! માયા ઉતારી ?

હૈયાના મેઘનો હિંચે છ જી હિંડોલો :
આશાનો એક બોલ બોલો :
સુહાગી દેવ !
એવાં શાં આળ રાજ ! માયા ઉતારી ?

એ રત

મ્હોરી મ્હોરી આંબલિયા કેરી ડાળ રે,
    એ રત આવી, ને રાજ! આવજો!

ઝીલે નીરે સારસ સરોવર પાળ રે,
    એ રત આવી, ને રાજ! આવજો!

કુંજ કુંજે વાધા સજ્યા નવરંગ રે,
    એ રત આવી, ને રાજ! આવજો!

ચન્દ્ર હસી અજવાળે રજનીનાં અંગ રે,
    એ રત આવી, ને રાજ! આવજો!

તેજ મધુર વરસે, ને વિશ્વ મંડી ન્હાય રે,
    એ રત આવી, ને રાજ! આવજો!

લીલો પેલો વનનો મંડપ ઝોલાં ખાય રે,
    એ રત આવી, ને રાજ! આવજો!

ઉભી ઉભી નિરખું હું વાટ, અલબેલ રે!
    એ રત આવી, ને રાજ! આવજો!

ફુલડેથી લૂમી ઝૂમી મ્હારી વેલ રે,
    એ રત આવી, ને રાજ! આવજો!

૩૭

સ્વપ્નાં

સ્નેહીનાં સોણલાં આવે, સાહેલડી !
ઉરના એકાન્ત મ્હારા ભડકે બળે :
હૈયાનાં હેત તો સતાવે, સાહેલડી !
આશાની વેલ મ્હારી ઉગી ઢળે. ધ્રુવ.

ચ્હડયું પૂર મધરાતનું, ગાજે ભર સૂનકાર :
ચમકે ચપળા આભમાં,
એવા એવા છે પ્રિયના ચમકાર : રે સાહેલડી !
ઉરના એકાન્ત મ્હારા ભડકે બળે.

ઝરમર ઝરમર મેહુલો વરસે આછે નીર :
ઉન્હે આંસુ નયનો ભીંજે,
એવાં એવાં ભીંજે મ્હારાં ચીર : રે સાહેલડી !
ઉરના એકાન્ત મ્હારા ભડકે બળે.

અવની ભરી, વનવન ભરી ધૂમે ગાઢ અન્ધાર :
ઝબકે મંહી ધુણિ જોગીની,
એવા એવા છે પ્રિયના ઝબકાર : રે સાહેલડી !
ઉરના એકાન્ત મ્હારા ભડકે બળે.

ઝીણી જ્યોતે ઝગહળે પ્રિયનો દીપક લગીર :
પડે પતંગ, મંહી જલે,
એવી એવી આત્માની અધીર : રે સાહેલડી !
ફરના એકાન્ત મ્હારા ભડકે બળે.

ખૂંચે ફૂલની પાંદડી, ખૂંચે ચન્દ્રની ધાર :
સ્નેહીનાં સંભારણાં
એવાં એવાં ખૂંચે દિલ મોઝાર : રે સાહેલડી !
ફરના એકાન્ત મ્હારા ભડકે બળે.

૩૮

એ દિવસો

ચંદન છાંટી ચોક સમાર્યો વ્યોમનો,
રજની રસીલી હસતી લલિત વર હાસ જો !
ચાંદલિયો ઉર ભરી ભરી રસ કંઇ ઢોળતો,
આપણ પણ રમતાં'તાં વિરલ વિલાસ જો !
એવા યે દિવસો પણ પ્રિયતમ ! વહી ગયા.

ફૂલફૂલની પાંદડીઓ મીંચાઇ ઢળી જતી,
નમી નમી સુરભિ લેતા પ્રિયને ઉછંગ જો !
નયનોમાં નયનો ઢાળીને હેત શું
ઉજવ્યો ઉત્સવ સ્હમજી પરમ પ્રસંગ જો !
એવા દિવસ હતા તે પ્રિયતમ ! વહી ગયા.

પ્રિયતમ ! એ શશીરાજ મ્હડન્ત અટારીએ,
રમે પદે ન્હાનકડો અનિલકુમાર જો !
ને મદભર રજનીનાં નયનો નાચતાં,
હૃદય ઝીલે સૌનાં અમૃતની ધાર જો !
એવા દિનનાં શમણું પ્રિયતમ ! વહી ગયાં.

પલ્લવમાં પલ્લવના પાલવ પાથરી
પંખી પ્હોડયાં ભીડીને પાંખ શું પાંખ જો !
વિલસે આજ જગત સહુ રસના અંકમાં,
અજબ વિલસતી અલબેલી તુજ આંખ જો !
એવા રસદિવસો યે પ્રિયતમ ! વહી ગયા.

૩૧.

સૂનાં સૂનાં સ્નેહધામ

૧. સૂનાં મન્દિર, સૂનાં મળિયાં,
ને મ્હારા સૂના હૈયાના મ્હેલ રે,
સ્નેહધામ સૂનાં રે :
આધી આશાઓ મ્હારા ઉરની,
કાંઇ આઘા આઘા અલબેલ રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૨. સૂના સૂના તે મ્હારા ઓરડા,
ને એક સૂની અન્ધારી રાત રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે :

પાનાં પ્રારબ્ધનાં ફેરવું,
મહીં આવે વિયોગની વાત રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૩. સૂની વસન્ત, સૂની વાડીઓ,
મ્હારાં સૂનાં સ્હવાર ને બપ્પોર રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે :

સહિયરને સંઘ હું મ્હાવરી,
મ્હારો ક્યહાં છે કળાયેલ મોર રે ?
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૪. સૂનું સૂનું આભઆંગણું,
ને વળી સૂની સંસારની વાટ રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે :

માથે લીધાં જલબેડલાં,
હું તો ભૂલી પડી રસઘાટ રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૫. સૂની સૂની મ્હારી આંખડી,
ને પેલો સૂનો આત્માનો આભ રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે :

પ્રીતમ ! પ્રીત કેમ વીસર્યાં ?
એવો દીઠો અપ્રીતમાં શું લાભ રે ?
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૬. સૂનાં સૂનાં ફૂલે ફૂલડાં,
મ્હારાં સૂનાં સિંહાસન, કાન્ત રે !
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે :

આંબાની ડાળી મ્હોરે નમી,
મંહી કોયલ કરે કલ્પાન્ત રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૭. સૂનો સૂનો મ્હારો માંડવો,
ને ચારૂ સૂનાં આ ચન્દનીના ચોક રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે :

રસિયાને રંગમ્હેલ એકલી,
મ્હારે નિર્જન ચૌદે ય લોક રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૮. સૂનો હિન્ડોલો મ્હારા સ્નેહનો,
ને કાંઈ સૂનો આ દેહનો હિન્ડોલ રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે :

વ્હાલાની વાગે દૂર વાંસળી,
નાથ ! આવો, બોલો એક બોલ રે :
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

વસન્તમાં, સખિ!

ફૂલડે નમેલી ફોરે છ વેલી,
માઝમ રાત અલબેલી,
રસની હેલી રે રેલી વસન્તની, સખિ!

સુણું છું આછેરાં કે કદિ ઘેરાં,
પ્રભુનાં તેજ શાં અનેરાં,
રસિકો કેરાં રે ગીતો વસન્તનાં, સખિ!

કોકિલ કુંજે, ગહન નિકુંજે,
ડોલન્ત મ્હોરના પુંજે,
વનમાં ગુંજે રે પંખી વસન્તનાં, સખિ!

જપી નામમાલા, સ્મરી સ્મરી વ્હાલા,
ભરી સુર સ્નેહના રસાલા,
વાય કો બાલા રે વેણુ વસન્તની, સખી!

લોક ઉલ્લાસે, વિશ્વ વિલાસે,
સોહન્ત ચન્દ્રિકા ઉજાસે,
કહે, કાં ન હાસે રે
આત્મા વસન્તમાં? સખિ!

૪૧

સંભારણાં

રૂપલા રાતલડીમાં ઉઘડે ઉરનાં બારણાં, હો બ્હેન !
ઝુલે રસપારણાં, હો બ્હેન !
ત્ય્હારે ઝબકે ઝીણાં અતિથિનાં સંભારણાં, હો બ્હેન !
લઉં હું વારણાં, હો બ્હેન !

શરદ પુનમનો ચાંદલો, ઘડી ચમકીને જાય ;
વરસ દિવસ વીત્યે, સખિ ! દોહલ દર્શન થાય.

અન્ધારી રજનીમાં ઉઘડે ઉરનાં બારણાં, હો બ્હેન !
ઝુલે રસપારણાં, હો બ્હેન !
ત્ય્હારે ઝબકે અમૃતઅતિથિનાં સંભારણાં, હો બ્હેન !
લઉં હું વારણાં, હો બ્હેન !

મેઘ ઝરે, રસ નીતરે, આંબો ઝોલાં ખાય ;
ખીલે ન મ્હોર, ન મંજરી; સખિ ! નથી આ ઋતુરાય.

સૂની રજનીઓમાં ઉઘડે ઉરનાં બારણાં, હો બ્હેન !
ઝુલે રસપારણાં, હો બ્હેન !
ત્ય્હારે ઝબકે રાજનઅતિથિનાં સંભારણાં, હો બ્હેન !
લઉં હું વારણાં, હો બ્હેન

દૂર દૂરની કુંજમાં મોર કરે ટહુકાર;
સખિ ! ટહુકામાં જીવવું, મોંઘા મોરદિદાર.

લાંબી રાતલડીમાં ઉઘડે ઉરનાં બારણાં, હો બ્હેન !
ઝુલે રસપારણાં, હો બ્હેન !
ત્ય્હારે ઝબકે ઉરના અતિથિનાં સંભારણાં, હો બ્હેન !
લઉં હું વારણાં, હો બ્હેન !

૪૨

હતો

એક–એક વીરો હતો, વીરો હતો ;
ત્હેની બ્હેનીને પાટ જઇ બેઠો :
હો ! એક–એક વીરો હતો, વીરો હતો.

એક–એક સ્વામી હતો, સ્વામી હતો :
ત્હેની વ્હાલીને વાટ જઈ બેઠો :
હો ! એક–એક સ્વામી હતો, સ્વામી હતો.

એક–એક જોગી હતો, જોગી હતો ;
ત્હેની જોગણને ઘાટ જઇ બેઠો ;
હો ! એક–એક જોગી હતો, જોગી હતો.

૪૩

માફ કરજે, બાલા !

અમો જોગીના જોગ માફ કરજે, બાલા !
ત્હારા ભોગીના ભોગ અંગ ધરજે, બાલા !

અમો સ્નેહ કેરા સાધુ, માફ કરજે, બાલા !
મળ્યા મુખડાના માધુ ત્હારા, વરજે, બાલા !

અમો સુખના સંન્યાસી, માફ કરજે, બાલા !
હવે હસતા શું હાસી કોડ પૂરજે, બાલા !

અમો સ્મરણોના સંગી, માફ કરજે, બાલા !
મીઠી રમતોના રંગીને નોતરજે, બાલા !

અમો રસના ઉપાસી, માફ કરજે, બાલા !
રૂડા વિશ્વના વિલાસી સાથ સરજે, બાલા !

અમો તનડાના ત્યાગી, માફ કરજે, બાલા !
એક સુન્દર સોહાગી સંગ ઠરજે, બાલા !

અમો રૂપના ઉદાસી, માફ કરજે, બાલા !
ત્હારા યૌવનની પ્યાસી આંખ ભરજે, બાલા

અમો રંક, કશું દઇએ ? માફ કરજે, બાલા !
ભરી લક્ષ્મીને હઇએ સદા તરજે, બાલા !

અમે દાઝયાં ને દઝાડયાં, માફ કરજે, બાલા !
જગજઝાળમાં જગાડ્યાં, તે વિસરજે, બાલા !

અમે તપનાં વ્રત લીધાં, માફ કરજે, બાલા !
દુ:ખ દિલડાંને દીધાં, તે વિસરજે, બાલા !

અમે આશા ઉચ્છેદી, માફ કરજે, બાલા !
પણ અન્તરાય ભેદી દયા કરજે, બાલા !

૪૪

ભૂલી જજે

કુંજ કુંજ ફોરે નવરંગ ફૂલડાં રે,
આભમાં ઉજળો ઉગે ચન્દ્ર જો !
કોયલડી કચ્હાંકથી ટહુકા કરે રે,
પ્રગટે વસન્તનો આનન્દ જો !
હો સખિ ! ત્યાહરે હતું તે ભૂલી જજે રે.

વાદળીને હિંડોળે મેહુલો રે
ઘેરૂં ગભીરૂં ગભીરૂં ગાશે જો !
વીજળીની વેલિ વિહાસશે કંઠમાં રે,
રસની અમુલખ ઝડીઓ વાશે જો
હો સખિ ! ત્યાહરે નથી તે ભૂલી જજે .

મુખડે છાયાં અમૃત દેવનાં રે,
નયણે ઝબકે નમણો નેહ જો !
અંગ અંગ ઉછળે ભરતી વિલાસની રે,
સુન્દરી સોહે સમારીને દેહ જો !
હો સખિ ! ત્યાહરે ગયું તે ભૂલી જજે રે..

શરદની રાતલડી રળિયામણી રે,
ચંદનીથી ભરિયો ઘરનો ચોક જો !
પ્રિયની કીકીમાં પ્રિયતમ ડોલતા રે,
સુખના નવલા ઝૂમે ઝોક જો !
હો સખિ ! ત્યાહરે વીત્યું તે ભૂલી જજે રે,

પણ પછી ક્યહારેક પ્રભુમન્દિરમાં રે
છૂપલાં અન્તર્દ્વાર ઉઘડશે જો !
ને તુજ રસભર ઉરના ધામને રે
પ્રભુનાં નિર્મળ તેજ સુહવશે જો !
હો સખિ ! ત્યાહરે સર્વ કાંઇ સંભારજે રે.

૪૫

ફૂલડાંકટોરી

ચન્દ્રીએ અમૃત મોકલ્યાં, રે બ્હેન !
ફૂલડાંકટોરી ગૂંથી લાવ,
જગમાલણી રે બ્હેન !
અમૃત અંજલિમાં નહિ ઝીલું, રે બ્હેન !

અંજલિમાં ચાર ચાર ચારણી, રે બ્હેન !
અંજલિએ છૂંદણાના ડાઘ :
જગમાલણી રે બ્હેન !
અમૃત અંજલિમાં નહિ ઝીલું, રે બ્હેન !

ઝીલું નહીં તો ઝરી જતું, રે બ્હેન !
ઝીલું તો ઝરે દશ ધાર :
જગમાલણી રે બ્હેન !
અમૃત અંજલિમાં નહિ ઝીલું, રે બ્હેન !

ફૂલડાંમાં દેવની હથેળીઓ, રે બ્હેન !
દેવની કટોરી ગૂંથી લાવ :
જગમાલણી રે બ્હેન !
અમૃત અંજલિમાં નહિ ઝીલું, રે બ્હેન !

પૂછશો મા

પૂછશો મા, કોઇ પૂછશો મા,
મ્હારા હૈયાની વાતડી પૂછશો મા.

દિલના દરિયાવ મંહી કાંઇ કાંઈ મોતી :
ગોતી ગોતીને ત્હેને ગૂંથશો મા :
મ્હારા હૈયાની વાતડી પૂછશો મા.

ટહુકે છે કોકિલા, પુકારે છે પપૈયો :
કારણોના કામીને સૂઝશો મા :
મ્હારા હૈયાની વાતડી પૂછશો મા.

આંસુનાં નીરના કો આશાના અક્ષરો
આછા આછા ત્હો ય લૂછશો મા :
મ્હારા હૈયાની વાતડી પૂછશો મા.

જગના જોદ્ધા ! એક આટલું સુણી જજો :
પ્રારબ્ધનાં પૂર સ્હામે ઝૂઝશો મા :
મ્હારા હૈયાની વાતડી પૂછશો મા.

૪૭

જગતના ભાસ

જોજો, જોજો જગતના આ ભાસ, જન સહુ ! જોજો રે,
ઊંડો ભાળી અનન્ત ઉજાસ આંસુડાં લ્હોજો રે.

કાળાં વાદળ ઉલટે અથાગ ભર્યાં અન્ધકારે રે,
તો યે અનુપમ તેજસોહાગ દિશાઓ પ્રસારે રે.

સૂની શોકની માઝમ રાત ઘેરી ઉતરશે રે,
મંડી ચન્દ્રની અમૃતભાત ઝીણી ઝગમગશે રે.

અયિ ! દુઃખ તણી મહા રેલ ક્ષિતિજ ફરી વળશે રે,
દૂર દૂર ક્ષિતિજને મ્હેલ સુખડાં સુહવશે રે.

જોજો, જોજો વિધિના આ ફંદ, અલૌકિક જોજો રે,
ઊંડો ભાળી અખંડ આનન્દ આંસુડાં લ્હોજો રે.

૪૮

ધર્મરાયના પાર્ષદને વિદાય

આવજો, ધર્મપુરીના પાટવી રે !
આવજો, બ્રહ્મલોકના મહેમાન જો !
આવજો, પાવન કરજો આંગણું રે,
આવજો લઇ પ્રભુજીનાં નિશાન જો !
    આવજો, ને રોપજો ધ્વજ અમ આંગણે રે.

નથી કાંઇ પૂછ્યું, નથી કાંઈ પૂછવું રે,
નથી કાંઇ પારખવા પયગામ જો !
કાગળિયા લાવ્યા મહારાજના રે,
લખિયા મંહી બ્રહ્માક્ષર 'રામ' જો :
    પ્રભુજીએ સંભાર્યાં અમ સ્નેહીને રે.

જગત ઉતારી લઇ દીધ દેવને રે,
સાચવજો એ પ્રાણવિરામ જો !
ભીંજે દાનસમય અમ આંખડી રે,
નથી અપશુકન, ઘડી અભિરામ જો !
    લ્યો, ને કરજો જતન અધિકડું રે.

કાળા ઘૂમશે ઘન અન્ધારના રે,
વીજના અગ્નિ કરે ચમકાર જો !
ગિરિવર શા જોગી પણ ડોલી જશે રે,
ઉઘડશે પાતાળનું દ્વાર જો !
એવી પાપની પળથી ઉગારજો રે.

એક પાંખે લખ્યાં ઉંચાં ઉડવાં રે,
એક પાંખે લીધ ધર્મનો હાર જો !
એક કરમાં ધર્યો અમૃતદીવડો રે,
તમ મુદ્રા મંહી જગઉદ્ધાર જો !
અદ્‌ભુત દર્શનથી હરી આંખડી રે.

એક મીટમાં પૃથ્વીનું વિરામવું રે,
એક મીટમાં ઉઘડવાં સ્વર્ગ જો !
તમ વદને ગેબી એક હાસવું રે,
મૂર્તિમાં ધર્મરાયનાં ભર્ગ જો !
મંગલ દર્શનથી મનડું ઠર્યું રે.

નથી સત્કાર્યા, નથી સેવા કરી રે,
આપ્યું એક નમન પદ માંહિ જો !
કહેજો નમન વળી મહારાજને રે,
દેજો દેવકુલોને સાંઇ જો !
વીનવજો વગડે નવ વીસરે રે.

બાંધી બાંધી દિશાઓ સરી જતી રે,
પન્થ અજવાળે શશિયર ભાણુ જો !
ઢોળે તેજની અંજલિઓ તારલા રે,
ત્હાં થઇ કરજો મધુર પ્રયાણુ જો !
મીઠડા પન્થ પ્રભુદરબારના રે.

એક દિન પ્રભુજી આણું વાળશે રે,
છાશે અમ પર પુણ્યની છાંય જો !
વીર હો ! ત્હારે નિહાળવા આવશું રે
પ્રેમળ દેવોમાં પ્રભુરાય જો !
સંચરશું ત્હારે સંગાથમાં રે.

આવજો, મ્હોટા ઘરના મ્હોડવી રે !
આવજો અમુલખ જોઇ સંજોગ જો !
આવજો, આદર છે અમ આંગણે રે,
આવજો, મનભર કરશું યોગ જો !
રાજકાગળ લઇ અવધે આવજો રે.

૪૯

હરિનાં દર્શન

મ્હારાં નયણાંની આળસ રે, ન નિરખ્યા હરિને જરી :
એક મટકું ન માંડયું રે, ન ઠરિયાં ઝાંખી કરી.

શોકમોહના અગ્નિ રે તપે, ત્હેમાં તપ્ત થયાં :
નથી દેવનાં દર્શન રે કીધાં, ત્હેમાં રક્ત રહ્યાં.

પ્રભુ સઘળે વિરાજે રે, સૃજનમાં સભર ભર્યાં :
નથી અણુ પણ ખાલી રે, ચરાચરમાં ઉભર્યાં.

નાથ ગગનના જેવા રે, સદા મ્હને છાઇ રહે :
નાથ વાયુની પેઠે રે સદા મુજ ઉરમાં વહે.

જરા ઉઘડે આંખડલી રે તો સન્મુખ તેહ તદા :
બ્રહ્મ બ્રહ્માંડઆળગા રે ઘડી યે ન થાય કદા.

પણ પૃથ્વીનાં પડળો રે, શી ગમ ત્હેને ચેતનની ?
જીવે સો વર્ષ ઘૂવડ રે, ન ગમ ત્હો યે કંઇ દિનની.

સ્વામી સાગર સરિખા રે, નજરમાં ન માય કદી :
જીભ થાકીને વિરમે રે 'વિરાટ' 'વિરાટ' વદી.

પેલા દિવ્ય લોચનિયાં રે પ્રભુ ! ક્યહારે ઉઘડશે ?
આવાં ઘોર અન્ધારાં રે પ્રભુ ! ક્યહારે ઉતરશે ?

નાથ ! એટલી અરજી રે, ઉપાડો જડપડદા :
નેનાં ! નિરખો ઊંડેરૂં રે, હરિવર દરસે સદા.

આંખ આળસ છાંડો રે, ઠરો એક ઝાંખી કરી :
એક મટકું તો માંડો રે, હૃદય ભરી નિરખો હરિ.

૬૦

મન્દિર ધો

મન્દિર ધો, દેવ ! મન્દિર ધો.

અવનીમાં મન્દિર મોંઘાં, હો દેવ ! મન્દિર ધો :
પાપ કેરાં પારણાં સોંઘાં, હો દેવ ! મન્દિર ધો.

ઉંધ્યાના અરુણદદામા, હો દેવ ! મન્દિર ધો :
જગતના થાકના વિસામા, હો દેવ ! મન્દિર ધો.

વાગ્યાના વ્રણને રૂઝાવા, હો દેવ ! મન્દિર ધો :
વિષની ઉતારપ્યાલી પાવા, હો દેવ ! મન્દિર ધો.

સ્નેહીની શેરીએ ઉભાં, હો દેવ ! મન્દિર ધો :
ભિક્ષા ન દીધ અને દૂભ્યાં, હો દેવ ! મન્દિર ધો.

અમૃતરસથી ભીંજેલાં હો દેવ ! મન્દિર ઘો :
સૌન્દર્યફૂલડે સજેલાં હો દેવ ! મન્દિર ઘો.

આત્માની ઊંડી અભિલાષા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો :
અણુપૂરી એક પૂરો આશા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો.

પુણ્યનાં પુષ્પ શી દેહનાં હો દેવ ! મન્દિર ઘો :
સાત્ત્વિક નિર્મલ સ્નેહનાં હો દેવ ! મન્દિર ઘો.

આથમશે ને અમે જાશું, હો દેવ ! મન્દિર ઘો :
નાથને નેહ ક્ય્હારે ન્હાશું ? હો દેવ ! મન્દિર ઘો.

દુનિયામાં દેવ એક દીઠા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો :
દુનિયાના દેવ મ્હારે મીઠા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો.

અવનીમાં મન્દિર મોંઘાં, હો દેવ ! મન્દિર ઘો :
પ્રભુજીનાં દાનથી સોંઘાં, હો દેવ ! મન્દિર ઘો.

માનવી માનવીને હ્રદયે હો દેવ ! મન્દિર ઘો :
દેહી છતાં ય દેવ થઇએ, હો દેવ ! મન્દિર ઘો.

અનુક્રમણિકા

અંક રાસ પાનું

અંક	રાસ	પાનું
૪૯.	હરિનાં દર્શન	૬૬
	ઢાળ : શિખ સાસૂજી દે છે રે કે વહૂજી ! રહો ઢંગે.	
૭.	હૈયાનાં હેત	૧૮
	ઢાળ : પ્યારાને પારણે સોનાનાં મોર.	
૩૩.	હૈયાનું હોડલું	૪૪
	ઢાળ : **હો** ! મ્હારી વાડીમાં લીંબુનાં ઝાડ છે.	